

Deze overwegingen, schijnbaar willekeurig en verwijderd van het werk van Fantin Latour, over wien het opschrift eene beschouwing beloofde, zijn van beteekenis voor de waardeering en het begrip van zijn werk en leven. Juist bij hem treft het in hooge mate, hoe zijn levensvorm van een bepaalden aard het aanschijn was en hoe de hoedanigheid en kracht van zijn meeste werken de diepere verwezenlijking blijken van den uit zijn levensvorm gebleken aard. In zijn werken doet zich gelden de hoogere, algemeene voortzetting, de sublimering van een bepaalden levensaard.

II.

GRENZEN EN ONTHOUDING.

De aard van Henri Fantin Latour was gericht op het kluizenaarschap. Hij had dit met Floris Verster gemeen. Beiden werden iederen aanval op hunne afgezonderdheid af; beiden konden volstaan met de menschen en de dingen van hun dagelijksche leven in huis. Zij begeerden niet de verre reizen, zochten geen veroveringstochten in de wereld, maar putten uit hetgeen dichtbij was. Verster, slechts een kwarteeuw later geboren, wist in het milieu ongekende schoonheden te ontdekken. Hij was binnen zijn beperkt terrein een veroveraar en ontdekker en in dit opzicht verschilt hij dan ook met Fantin, die in minder sterke mate vernieuwing bracht.

Het kluizenaarschap bij Fantin is duidelijk, n i e t een ontwikkelingsphase in zijn leven, maar de noodwendigheid voor den bloei gedurende zijn gansche bestaan. In Parijs woont en werkt hij, maar van het leven van de metropolis geniet hij weinig. Het stadsbeeld maakt hem mistroostig.

Merkwaardig is zijn afweer van de wisselende indrukken van buiten, het ontvluchten van lijfelijke beelden, het ontwijken van erotische verlangens. In een brief schrijft hij over deze ervaringen en aanvechtingen.

„Les voitures qui courent au Bois de Boulogne emportent ma pensée”.

„La rue de la Chaussée d'Antin, que je remonte le soir, au sortir du Louvre et du travail, cette rue si remplie de cette vie parisienne, si gaie, si attirante, me rend triste; je m'ennuie. . . . Je désire tout ici, dans cette vie de Paris: c'est la femme qui passe, c'est le cheval qui court, c'est la voiture qui roule; ce sont toutes ces vanités-là qui m'empêchent de faire mes études, de me mettre à apprendre sérieusement tout ce que je ne sais pas.”

Ook de befaamde Parijsche artiesten-praat in café's heeft zijne instemming niet, hoewel hij er zich niet geheel aan onttrok.

„Pas de réunions potables; même au café de Bade, je me déplaïs. C'est de mauvais goût; on y est bête. Que voulez vous? mais je ne peux pas dire autrement. J'en sors toujours dégoûté. On n'y dit rien, on ne pense pas, ce ne sont pas des artistes. Des cancons, c'est là tout. Le seul intérêt, c'est quelques nouvelles artistiques.”

Maar ook nu dient zijn afweer van indrukken van buiten nader bepaald